

*Ała Bołotnikowa, wykł.,
Uniwersytet Techniczny w Połtawie
Anastazja Łaktionowa, studentka II stopnia, grupy 501-GF,
Uniwersytet Techniczny imienia Juria Kondratiuka w Połtawie*

TŁUMACZENIE TERMINÓW NAUKOWO-TECHNICZNYCH W DZIEDZINIE MOTORYZACJI (ANGIELSKOUKRAIŃSKO- POLSKIE ODPOWIEDNIKI)

Składniowe jednostki terminologiczne to stałe połączenia słów, które mają określone stałe znaczenie terminologiczne. One są uważane najbardziej informacyjnymi, ponieważ użycie takich terminów pozwala wyrazić znaczną liczbę ważnych cech pojęcia [1]. Badaczy opisują ich jako konstrukcji składniowe, które służą jako środek nominacji, jak słowa, jednak zachowują znaczną różnicę w stosunku do osobnego słowa, nawet złożonego, ponieważ one są odrębnym określeniem jednego pojęcia. Charakterystyczną cechą składniowych naukowych terminów jest obecność organizującego podstawowego słowa (najczęściej terminu), który jako rdzeń nabywa dodatkowych definicyjnych oznaczeń i tym samym nabywa semantycznej rzetelności i dokładności określenia tego czy innego pojęcia; często takim organizującym słowem może być termin z szerokim znaczeniem (także zwykle wieloznaczny).

Tłumaczenie składniowych terminów składa się z dwóch głównych procedur: analitycznej i syntetycznej [2]. Ważną rolę w tłumaczeniu połączeń terminów odgrywa etap analityczny – tłumaczenie ich pojedynczych składników. I w tym celu konieczne jest prawidłowe zidentyfikowanie składników składniowego pojęcia, ponieważ mogą to być nie tylko słowa, ale także połączenia słów, które są częścią tego terminologicznego pojęcia składniowego. Ważne jest także ustalenie, w których relacjach semantycznych są składniki między sobą i z głównym składnikiem terminu-połączenia słów. Charakter tych relacji określa kolejność i treść tłumaczenia składniowego terminu. Syntetyczny etap tłumaczenia polega na usytuowaniu elementów, w zależności od zaznaczonych relacji semantycznych i uzyskania ostatecznej wersji tłumaczenia składniowego terminu.

Badaczy wyróżnią następujące metody tłumaczenia terminów składniowych: tłumaczenie za pomocą kalkowania, użycia dopełniacza, użycia różnych przyimków, tłumaczenie jednego z członków frazy przez grupę słów wyjaśniających (opisowo). **Kalkowanie** (za pomocą słów i wyrażeń języka tłumaczenia, które dosłownie odtwarzają słowa i wyrażenia języka źródłowego). Ta metoda tłumaczenia wymaga zachowania struktury zdania lub wyrażenia, a każde słowo jest tłumaczone na odpowiednie elementy języka tłumaczenia: high octane gasoline – високооктановий бензин, benzyna wysokooktanowa; combustible substance – горюча речовина, substancja ~ 90 ~

palna; dipole moment – дипольний момент, moment dipolowy; exhaust gases – вихлопні гази, gazy spalinowe; octane number – октанове число, liczba oktanowa. **Tłumaczenie za pomocą dopełniacza:** fuel combustion – згорання

пального, spalanie paliwa; combustion chamber – камера згорання, komora spalania; combustion properties – параметри згорання, właściwości spalania; compression ratio – ступінь компресії, stopień sprężania; energy density – густина енергії, gęstość energii; engine design – конструкція двигуна, konstrukcja silnika; flash point – точка спалахнення, temperatura zapłonu; fuel combustion – згорання пального, spalanie paliwa; fuel consumption – витрата пального, zużycie paliwa; fuel feed – подача пального, doprowadzenie paliwa; fuel injection – упрскування пального, wtrysk paliwa; ignition point – точка запалювання, punkt zapłonu; engine block – блок циліндрів; block cylindrów; engine speed – частота обертів двигуна – liczba obrotów silnika. **Tłumaczenie przy użyciu przyimków:** detonation resistance – стійкість до детонації, odporność na detonacje; engine load – навантаження на двигун, obciążenie na silnik; engine coolant – компонент для охолодження двигуна; cold-starting fuel – пальне для холодного запуску двигуна, paliwo o zimnym zapłonie; diesel-fueled car – авто з дизельним двигуном – auto z silnikiem wysokoprężnym; flexible fuel vehicle – автомобіль з гнучким вибором пального; combustion residue – залишок після згорання – pozostałość po spalaniu; heat of combustion – ciepło uzyskane ze spalania. **Tłumaczenie przez grupę wyrazów objaśniających:** unleaded fuel – пальне, що не містить тетраетил свинцю; leaded fuel - paliwo z dodatkiem tetraetylku ołowiu; cetane additive – присадка, що покращує цетанове число; clean-burning fuel – пальне, що повністю згорає, olej napędowy niepozostawiający osadu węglowego; ignition improver – присадка, що покращує згорання пального, dodatek, uszlachetniająca zapłon.

Literatura

1. *Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В.І. Карабан. – Вінниця: «Нова книга», 2004. — 576 с.*
2. *Квитко И.С. Термин в научном документе / И.С. Квитко. – Львов : Изд-во «Вища школа», 1976. – 125 с.*
3. *Angielsko-polski słownik naukowo-techniczny. Dostęp: http://www.techdict.pl/slownik_techiczny/slownik.*
4. *Freudenberger R. A guide to small-scale ethanol. Alcohol fuel / R. Freudenberger.– Canada. : New Society Publishers, 2009. – 257 p.*